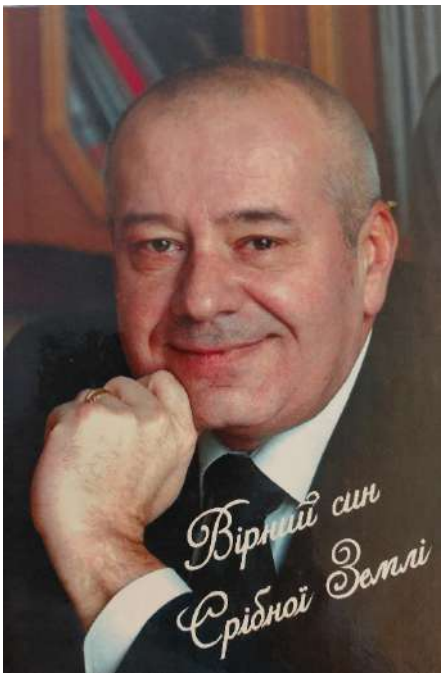
ISSN 2415-8127

Пам'яті доктора медичних наук, професора Василя РУСИНА

14 квітня 2026 року завершився земний шлях відомого лікаря-хірурга, доктора медичних наук, професора, заслуженого лікаря України, ректора УжНУ у 2004-2005 роках, академіка Академії інженерних наук України, почесного громадянина м. Ужгород Василя Івановича Русина.

Народився В.І. Русин 26 вересня 1949 року в м. Ужгород у нелегкі повоєнні часи. З дитинства батьки привили сину, що тільки наполеглива і кропітка праця може принести бажані результати.

У 1967 році Василь Іванович вступив на медичний факультет Ужгородського державного університету. В університеті чітко окреслились лідерські якості майбутнього лікаря, з перших курсів зрозумів, що хоче стати хірургом. Після закінчення у 1973 році медичного факультету УжДУ Василь Іванович протягом 4 років працював хірургом у м. Тайшет, Іркутської області. У 1977 році Василь Іванович вступає в аспірантуру з хірургії в інститут серцево-судинної хірургії імені О.М. Бакулєва (м. Москва, Росія). Закінчивши аспірантуру у 1980 р., захищає кандидатську дисертацію: «Діагностика та хірургічне лікування посттромбофлебітичного синдрому здухвинно-стегнової локалізації». До 1982 року продовжує працювати у цьому ж інституті, здобуваючи досвід хірургічного лікування серцево-судинних захворювань.

У 1982 році повертається на Закарпаття і працює районним хірургом Рахівського району, а з 1984 року – завідувачем хірургічного відділення Закарпатської обласної клінічної лікарні. З цього моменту зароджується нова сфера діяльності. В. Русин, працюючи в Закарпатській обласній лікарні, яскраво демонструє свій талант хірурга, запроваджує курси, навчання на робочому місці, роботу виїзних хірургічних бригад в райони.

З 1987 р. – асистент кафедри госпітальної хірургії медичного факультету УжДУ, а з 1989 повертається до навчання – поступає у докторантуру при Інституті серцево-судинної хірургії ім. О.М. Бакулєва і через рік успішно захищає докторську дисертацію «Хірургічне лікування поєднаних оклюзійних уражень коронарних артерій та черевної аорти». Після захисту дисертації, у 1990 році повертається на Закарпаття і працює на кафедрі госпітальної хірургії УжДУ. У 1992 р. отримав учене звання професора.

Василь Іванович один із засновників громадської організації «Асоціація хірургів Закарпаття», яка органічно влилась в Асоціацію хірургів України, членом правління якої він був. З 1995 р.– голова, а згодом президент Асоціації хірургів Закарпаття. У 1998 р. за конкурсом обраний на посаду завідувача кафедри госпітальної хірургії. Саме за час його завідування відбувається суттєве інтелектуальне становлення кафедри: за кількістю наукових публікацій, захищених дисертаційних досліджень кафедра займає провідні позиції не тільки у рідному навчальному закладі, але й гідно представляє Ужгородський національний університет на рівні держави. В університеті за його ініціативи відкрито інтернатуру з хірургії. Майже усі нинішні хірурги Закарпаття – учні і вихованці Василя Івановича. На початку 90-х у В. Русина з'являються перші дисертанти. За його безпосередньої участі в якості керівника або консультанта захищено 16 докторських та понад 40 кандидатських дисертацій. У 1999 році йому було присвоєне почесне звання Заслужений лікар України.

У 2000 році Василя Івановича обрано деканом медичного факультету УжНУ. У 2004 році – новий щабель в кар'єрі – професор В. Русин стає ректором Ужгородського національного університету. Професор В.І. Русин був обраний членом спецради по захисту кандидатських та докторських дисертацій при Львівському державному медичному університеті.

Основні напрямки роботи по спеціальності – гепатобіліарна хірургія, портальна гіпертензія, хірургія ендокринних органів, судинна хірургія та судинна неврологія. За роки праці ним проконсультовано понад 30 тис. пацієнтів, виконано понад 20 тис. оперативних втручань. Науковий доробок проф. В. Русина складає понад 700 публікацій, з них 49 монографій. Результатом наукових розробок стало отримання 82 деклараційних патентів, серед них 52 патенти України на винаходи. Він є засновником дослідження і розробки методів діагностики, медикаментозної і хірургічної корекції портальної гіпертензії. Під його керівництвом розроблено нові методи екстракорпоральної детоксикації при захворюваннях печінки, впроваджено нові технології в судинну хірургію.

За плідну раціоналізаторську та винахідницьку діяльність, пов'язану з розробкою нових методів лікування та медичних приладів, у 2001 р. обраний членом-кореспондентом, а в 2002 р. – дійсним членом Академії

інженерних наук України та дійсним членом Угорської Академії наук.

Довгий час Василь Іванович працював у ВАК – був членом експертної ради. З його іменем повязана нова школа хірургії на Закарпатті – це школа професора В. Русина. У 2009 році за цикл наукових праць із проблеми лікування портальної гіпертензії із колективом авторів-друзів він став лауреатом Державної премії України в галузі науки і техніки, а хірургічна спільнота України відзначила його найвищою професійною нагородою – відзнакою ім. академіка Олександра Шалімова. Під час роботи конгресу ангіологів та судинних хірургів України, який відбувся в Києві, отримав почесну відзнаку «Судинний хірург 2014 року». В 2025 році був обраний членом Президії Правління ГО «Асоціація хірургів України».

Василь Іванович Русин вів активну громадську діяльність, двічі обирався депутатом Закарпатської обласної ради. Громада міста, на ознаменування заслуг лікаря і вченого, обрала Василя Івановича почесним громадянином м. Ужгород.

Неодноразово професор В.І. Русин ставав номінантом щорічних конкурсів: «Впливові люди Закарпаття», «Лідер року Закарпаття», «Топ 100» та багатьох інших.

Попри всю свою зайнятість і обмаль вільного часу Василь Іванович був знавцем і цінителем живопису, особливе місце займали в його колекції роботи представників Закарпатської художньої школи. З юнацьких років мав незмінне хобі – полювання. Для нього це була приємна атмосфера для спілкування з друзями, підтримка традицій.

Один із любимих афоризмів професора Василя Русина: «Існує річ страшніша за смерть – народитися, щоб потім стати мерзотником». Від Василя Івановича ми навчились не тільки професії, але й гідно жити, щодня спостерігаючи за особистим прикладом цієї відкритої до всіх людини. Учні згадують свого вчителя-наставника, його кипучу енергію, людяність і відданість справі, любов до рідного краю.

Світла пам'ять про непересічну особистість і висококласного фахівця назавжди збережеться у серцях усіх, хто знав і спілкувався з видатним лікарем і науковцем Василем Івановичем Русином.

Степан ФІЛІП

Д.м.н., професор, завідувач кафедри загальної хірургії ДВНЗ «Ужгородський національний університет», голова редакційної колегії збірника «Науковий вісник Ужгородського університету». Серія «Медицина»